

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Forslag til endring av forsikringsvirksomhetsloven § 7-7

Høringsnotat

Innhold

1. Innledning	4
2 Gjeldende rett	4
3 EØS-rett	6
4 Regulering i andre nordiske land	7
4.1 Sverige	7
4.2 Danmark	8
4.3 Finland	9
4.4 Island	9
5 Finanstilsynets vurdering	9
6 Økonomiske og administrative konsekvenser	12
6.1 Formålet med lovendringene	12
6.2 Konsekvenser for skadeforsikringsforetak	12
6.3 Konsekvenser for ikke-finansielle foretak og forbrukere	13
6.4 Konsekvenser for myndighetene	13
7 Forslag til lovendringer	13

1. Innledning

Etter forsikringsvirksomhetsloven skal premier i skadeforsikring som hovedregel fastsettes for ett år av gangen. Et skadeforsikringsforetak kan likevel avtale at årlig premie for en forsikring ikke skal økes, eller at årlig premie bare skal kunne forhøyes etter fastsatte retningslinjer i løpet av en periode på inntil fire år.

Lovbestemmelsen med begrensning på muligheten til å inngå flerårige avtaler om fast premie, har eksistert siden 2009 og er i hovedsak begrunnet i soliditetshensyn.

Finanstilsynet fikk 30. juni 2023 i oppdrag fra Finansdepartementet å vurdere utformingen av forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 i lys av Solvens II-direktivet (2009/138/EF) som ble gjennomført i norsk rett i 2016.

Finanstilsynet har fått frist til 15. desember 2023 med å utarbeide høringsnotatet.

Høringsnotatets punkt 2 og 3 beskriver henholdsvis gjeldende rett og EØS-rett. Punkt 4 omhandler hvordan premieberegning er regulert i andre nordiske land, mens Finanstilsynets vurdering fremgår i punkt 5. Økonomiske og administrative konsekvenser er behandlet i punkt 6.

2 Gjeldende rett

Kapittel 7 i forsikringsvirksomhetsloven regulerer skadeforsikring.

Forsikringsvirksomhetsloven §§ 7-5 til 7-7 har bestemmelser om premietariffer og premiefastsettelse.

Forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 fjerde ledd fastsetter generelle krav til utformingen av premietariffene og fastsettelse av forsikringspremien. Bestemmelsen lyder som følger:

"Foretaket skal ved utformingen av premietariffene og ved fastsettelse av premien sørge for at:

- a. foretakets premier vil stå i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes,
- b. foretakets premier vil være tilstrekkelige til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte forsikringer blir oppfylt, og vil være betryggende ut fra foretakets økonomi,
- c. det ikke vil skje urimelig forskjellsbehandling mellom produkter, produktkombinasjoner eller kundegrupper."

Videre inneholder forsikringsvirksomhetsloven § 7-6 bestemmelser om endring av premietariffer. Bestemmelsen lyder som følger:

"Et skadeforsikringsforetak kan endre sine premietariffer, og skal i så fall fastsette fra hvilket tidspunkt de nye tariffene skal gjelde.

Viser foretakets forsikringsresultater at foretakets premier for ett eller flere forsikringsprodukter ikke står i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes, skal foretaket vurdere om det er behov for premieendring. Foretaket skal endre premier som viser seg ikke å være tilstrekkelige til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte forsikringer blir oppfylt.

For inngåtte forsikringer kan en premieøkning ikke gjøres gjeldende før fra første hovedforfall, minst én måned etter at forsikringstakeren har mottatt underretning om den fastsatte endringen."

Forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 regulerer premieberegningen og lyder som følger:

"§ 7-7. Beregning av premier mv.

Premien skal beregnes for ett år av gangen, og betales forskuddsvis hvert år, med mindre det er avtalt terminvis innbetaling i løpet av året, eller forsikringstiden er kortere enn ett år. Krav om betaling av premie skal angi hvilke poster som inngår i beregningen, og opplyse om andre forhold av betydning for størrelsen av premien.

Et skadeforsikringsforetak kan likevel avtale at årlig premie for en forsikring ikke skal økes, eller at årlig premie bare skal kunne forhøyes etter fastsatte retningslinjer i løpet av en periode på inntil fire år."

Bestemmelsen i § 7-7 trådte i kraft 1. november 2011.

I punkt 4.4 i Prop. 134 L (2009-2010) Endringer i forsikringsvirksomhetsloven (skadeforsikring) omtaler Finansdepartementet bestemmelsen på følgende måte:

"Det er som nevnt vanlig at forsikringsperioden i skadeforsikring er ett år. Som hovedregel beregnes derfor premiene i skadeforsikring for ett år av gangen. I tråd med Banklovkommisjonens utkast foreslår departementet at premien skal beregnes for ett år av gangen, med mindre forsikringsperioden er kortere enn ett år. [...]

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at selskapenes adgang til å binde premien, eller bare øke premien innenfor fastsatte rammer, begrenses til en periode på maksimalt fire år. Departementet legger til grunn at fire år er tilstrekkelig, og i ytterkanten av hva som er en forsvarlig lengste tillatte periode for en eventuell binding av premie, og vil derfor ikke følge opp forslaget fra Gjensidige om å åpne for binding av premie over en periode på seks år. Det vises til lovforslaget § 12-7 annet ledd. En binding av premien vil være et unntak fra det generelle prinsippet om at premier avtales for ett år av gangen, jf. lovforslaget § 12-7 første ledd. I tillegg vil en slik avtale også kunne innebære et unntak fra plikten til å endre premier som ikke gir sikkerhet for at selskapet kan overholde sine forpliktelser, jf. lovforslaget § 12-6 annet ledd, dersom risikoen knyttet til et forsikringsforhold hvor det er avtalt premiebinding endrer seg i løpet av bindingstiden. Departementet legger til grunn at unntaket kun vil være aktuelt å benytte i et meget begrenset omfang og at skadeforsikrings-selskapene kun vil inngå slike avtaler om binding av premie i tilfeller hvor selskapets økonomiske og øvrige tilstand tilsier at dette er forsvarlig, blant annet sett i forhold til selskapets evne til å innfri de forsikringsforpliktelser det har påtatt seg."

I proposisjonen punkt 4.2 gjengir Finansdepartementet Banklovkommisjonens vurdering i NOU 2008:20:

"I utkastet § 12-7 annet ledd foreslår Banklovkommisjonen at selskapene skal ha anledning til å avtale med en kunde at premien ikke skal endres, eller kun skal endres etter fastsatte retningslinjer, over perioder på over ett år. Banklovkommisjonen viser til at dette vil kunne være en fordel der hvor det dreier seg om større næringsforsikringer som tilbys i konkurranse med forsikringsselskaper som er etablert i utlandet. Av hensyn til selskapenes soliditet og mulighet til fleksibel styring av den forsikringsmessige risikoen, vurderer Banklovkommisjonen at det bør settes et tak på maksimalt 4 år for slik binding av premie. Det vises til at 4 år blant annet samsvarer med varigheten av tilbud i kommunal sektor."

Forsikringsavtaleloven

Forsikringsavtaleloven har bestemmelser om avtaler om skadeforsikring i lovens tredje del (Avtaler om skadeforsikring). Det fremgår ikke uttrykkelig av forsikringsavtaleloven hvor lang forsikringstid en forsikring kan ha, men etter forsikringsavtaleloven § 3-2 fornyes en forsikringsavtale automatisk for ett år etter utløpet av forsikringstiden, med mindre det er avtalt at forsikringen skal opphøre ved utløpet. Imidlertid er det forutsatt i § 3-2 første ledd at forsikringstiden kan være lengre enn ett år. Ved den årlige fornyelsen av forsikringen (hovedforfall) kan forsikringsforetaket bl.a. foreta endringer av forsikringspremien og forsikringsvilkår.

For forsikringsavtaler om "store risikoer" eller ved "forsikring i tilknytning til næringsvirksomhet når virksomheten hovedsakelig foregår i utlandet" kan bestemmelsene i forsikringsavtalelovens tredje del fravikes, jf. forsikringsavtaleloven § 2-3 andre ledd. Det fremgår av forskrift 4. mars 2022 nr. 323 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleforskriften) § 1 at med "store risikoer" menes risikoer i tilknytning til næringsvirksomhet i angitte forsikringsklasser.

3 EØS-rett

EU-regler for forsikringsvirksomhet er gitt i direktiv 2009/138/EF (Solvens II-direktivet) som erstattet 14 tidligere direktiver om forsikringsvirksomhet. Direktivet bygger på tre pilarer: Pilar 1 omfatter krav til verdivurdering av eiendeler og forsikringstekniske avsetninger, kapital og kapitalkrav. Pilar 2 inneholder regler for risikostyring og internkontroll samt tilsynsmessig kontroll og overvåking. Pilar 3 skal sikre markedsdisiplin gjennom informasjonsplikt overfor offentligheten og rapporteringsplikt overfor tilsynsmyndighetene.

Solvens II-regelverket ble gjennomført i norsk rett da finansforetaksloven trådte i kraft 1. januar 2016. Reglene om kapitalkrav og tekniske avsetninger ble gjennomført i finansforetaksloven kapittel 14 del II. Det ble ikke foreslått endringer i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 7 i forbindelse med innføringen av Solvens II, jf. Prop. 125 L (2013-2014) punkt 11.1.2.

Finansforetaksloven § 14-7 første ledd lyder som følger:

"1) Et forsikringsforetak skal til enhver tid ha forsikringstekniske avsetninger til dekning av samtlige foreliggende forsikringsforpliktelse. Avsetningene skal tilsvare verdien av forsikringsforpliktelsene beregnet etter regler gitt i eller i medhold av § 14-8."

Det går videre frem av finansforetaksloven § 14-8 femte ledd at

"5) Ved beregningen av de forsikringstekniske avsetningene skal foretaket ta hensyn til alle inngående og utgående kontantstrømmer som er nødvendige for å gjøre opp forsikringsforpliktelsene i forpliktelsenes levetid. Ved beregningen skal foretaket inndelegge forsikringsforpliktelsene i likeartede risikogrupper og som et minimum i forsikringsklasser"

Videre følger det av finansforetaksloven § 14-9 at forsikringsforetak til enhver tid skal ha ansvarlig kapital som dekker risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital, beregnet i form av et solvenskapitalkrav og et minstekapitalkrav.

Finansforetaksloven § 14-13 gir Finanstilsynet hjemmel til blant annet å pålegge foretaket å øke de tekniske avsetningene dersom disse ikke anses tilstrekkelige eller å ha høyere ansvarlig kapital dersom solvenskapitalkravet ikke gjenspeiler risikoen i foretaket eller foretaket har svakheter i styring og kontroll.

Utfyllende bestemmelser til Solvens II-direktivet finnes i Solvens II-forordningen (EU) 2015/35. EØS-forpliktelser som tilsvarer denne forordningen gjelder som norsk forskrift, jf. Solvens II-forskriften¹ § 53.

Solvens II-direktivet artikkel 209 stiller krav om at premier for ny forretning ut fra rimelige aktuarmessige forutsetninger skal være tilstrekkelige til at livsforsikringsforetak kan dekke sine forpliktelser, herunder oppfylle kravene til forsikringstekniske avsetninger. Det er ingen tilsvarende bestemmelser for skadeforsikring og ingen andre regler som sier noe om premietariffene eller om binding av premier.

4 Regulering i andre nordiske land

4.1 Sverige

Forsikringsvirksomhet i Sverige er regulert i Försäkringsrörelselag (2010:2043)² og i Försäkringsavtalslagen (2005:104)³. Försäkringsrörelselagen regulerer forsikringsforetakenes virksomhet, mens försäkringsavtalslagen regulerer avtaleforholdet mellom forsikringsforetaket og kundene. Försäkringsrörelselagen har ikke bestemmelser som konkret regulerer lengden på premiefastsettelsen, men har generelle bestemmelser om hvordan

¹ Forskrift 10. oktober 2023 nr. 1597

² https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forsakringsrorelselag-20102043_sfs-2010-2043/#K4

³ <https://lagen.nu/2005:104>

foretaket skal drive forsikringsvirksomheten og kontrollere ulike typer risikoer. Kapittel 4 § 1 lyder som følger:

"Stabilitet

1 § Forsikringsrørelse ska drivas med en för rörelsens omfattning och art tillfredsstillande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisiker, placeringsrisiker och rörelserisiker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar kan fullgöras."

I svensk rett er det en særbestemmelse for beregning av premie for livsforsikringer og enkelte skadeforsikringer. Det fremgår av forsikringsrørelselagen kapittel 5 § 17 at:

"Bestämmande av premier för livförsäkringar och vissa skadeförsäkringar

17 § Premier för livförsäkringar, och skadeförsäkringar som meddelas för längre tid än tio år ska bestämmas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesats och driftskostnader som var för sig är ansvarsfulla, tillförlitliga och objektiva, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till försäkringsföretagets ekonomiska situation."

Denne bestemmelsen fastsetter ikke grenser for binding av premier, men angir særlige forhold som skal hensyntas ved forsikringskontrakter av lang varighet.

Forsikringsavtalslagen andre del som regulerer distribusjon av individuell skadeforsikring til forbrukere (Konsumentförsäkring) har bestemmelser som regulerer lengden på forsikringskontraktene. Hovedregelen for slike kontrakter er at disse inngås for ett år av gangen. Forsikringsavtalslagen kapittel 3 § 2 første ledd lyder som følger:

"Försäkringstiden får inte överstiga ett år, om det inte finns särskilda skäl för en längre försäkringstid."

Ett-års regelen må ses i sammenheng med at forsikringstakeren bare kan si opp avtalen ved hovedforfall. Forsikringsavtalslagen kapittel 3 § 3 første ledd lyder som følger:

"Försäkringstagaren får när som helst säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång."

Bestemmelsen fremstår derfor som begrunnet i forbrukerhensyn, noe som også gjenspeiles i at det ikke er tilsvarende regler om lengden på forsikringskontrakter i forsikringsavtalslagen kapittel 8 som regulerer foretaksforsikringer.

4.2 Danmark

I Danmark er forsikringsforetakenes virksomhet regulert i Lov om finansiel virksomhed⁴. Under kapitlet om "Særlige regler for forsikringsselskaber vedrørende anmeldelse til Finanstilsynet" fremgår følgende av § 21 nr. 3:

⁴ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/406>

"Præmierne for nytegnede forsikringer skal være tilstrækkelige til, at forsikringsselskabet kan opfylde alle sine forpligtelser, således at der ikke vil være behov for systematisk og permanent tilførsel af andre midler."

Det er ikke gitt bestemmelser som begrenser binding av premier.

I Danmark er det pålagt å tilby eierskifteforsikring og byggeforsikring som ofte løper i 5-10 år. Premiene for disse blir forskuddsbetalt.

4.3 Finland

I Finland er forsikringsforetakenes virksomhet regulert i Försäkringsbolagslagen (18.7.2008/521)⁵. Solvens II-direktivet er gjennomført i Försäkringsbolagslagen⁶. Loven har ingen særskilte bestemmelser som direkte regulerer binding av premier i skadeforsikring.

4.4 Island

Island har ikke bestemmelser som begrenser binding av premier i skadeforsikring.

5 Finanstilsynets vurdering

Hovedregelen i norsk rett om fastsettelse av premie i skadeforsikring, er som nevnt at premien beregnes for ett år av gangen, og betales forskuddsvis hvert år, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 første ledd. Årlig premieberegning basert på oppdaterte risikovurderinger er en veletablert praksis for premieberegning som anses å være mest i samsvar med forsikringsvirksomhetslovens regler om premietariffer, herunder at foretakets premier skal stå i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 7-5.

Bestemmelsen i forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 andre ledd er et unntak fra bestemmelsen i første ledd, som gjør at skadeforsikringsforetaket kan avtale seg bort fra hovedregelen i første ledd og kan binde premien for en periode på inntil fire år.

Banklovkomisjonens vurderinger i NOU 2008:20 punkt 8.2.2, gjengitt i Prop. 134 (2009-2010) punkt 4.2. viser at fireårsregelen ble innført for å ivareta konkurransehensyn på den ene siden og hensynet til soliditet i skadeforsikringsforetaket på den andre siden. Det ble vist til at det for større næringsforsikringer i konkurranse med utenlandske forsikringsforetak kunne være behov for å binde seg til en fastsatt premie som overstiger ett år. Av hensyn til soliditet og risikostyring i skadeforsikringsforetaket ble det satt et tak på fire år.

Bestemmelsen om begrensning på fire år gjelder bare for norske skadeforsikringsforetak og ikke for skadeforsikringsforetak i EØS som har etablert filial eller driver grensekryssende virksomhet i Norge. Det fremgår av Prop. 134 L (2009-2010) punkt 4.4 side 36 at norske

⁵ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2008/20080521>

⁶ <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/regelverk/regelverk/solvens-ii/>

regler om premieberegning gjøres gjeldende for utenlandske EU/EØS-selskaper med etablert virksomhet i Norge med utgangspunkt i fordelingen av vertsstat/hjemstatskompetanse, noe som innebærer at utenlandske EU/EØS selskaper ikke er omfattet av bestemmelsen. Dette understøtter også at bestemmelsen er ment å ivareta soliditetshensyn, som er en hjemstatskompetanse, og ikke en bestemmelse som skal ivareta andre hensyn som f.eks. kundehensyn.

Solvens II-regelverket skal sikre at soliditetshensynene er ivaretatt i forsikringsforetaket, også for kontrakter med fast premie over flere år. Solvens II-direktivets bestemmelser om kapitalkrav til forsikringsforetak er gjennomført i finansforetaksloven kapittel 14 del II §§ 14-7 flg.

Det følger av finansforetaksloven § 14-7 første ledd at "forsikringsforetak skal til enhver tid ha forsikringstekniske avsetninger til dekning av samtlige foreliggende forsikringsforpliktelser. Bestemmelsen gjennomfører Solvens II-direktivets artikkel 76 nr. 1. Det følger videre av finansforetaksloven § 14-8 femte ledd at ved beregningen av de forsikringstekniske avsetningene skal foretaket ta hensyn til alle inngående og utgående kontantstrømmer som er nødvendige for å gjøre opp forsikringsforpliktelsene i forpliktelsenes levetid. Denne gjennomfører direktivets artikkel 77 nr. 2. For forsikringer med fast premie skal beregningen av tekniske avsetninger inkludere premier og tilhørende forpliktelser frem til tidspunktet premien kan endres, jf. reglene om kontraktens grense fastsatt i Solvens II-forordningen (forordning (EU) 2015/35) artikkel 18. Av artikkel 116 i samme forordning følger det at alle fremtidige premier knyttet til kontrakten skal inngå i volummålet som benyttes i beregningen av kapitalkravet for forsikringsrisiko. For kontrakter med fast premie over flere år vil altså kapitalkravet for forsikringsrisiko være høyere enn for kontrakter hvor premien fastsettes for ett år av gangen. Kapitalkravet som følger av Solvens II-regelverket vil derfor gjenspeile at kontrakter med fast premie over flere år innebærer høyere risiko.

Solvens II-direktivet er et fullharmoniseringsdirektiv, noe som innebærer at reglene skal innføres i samsvar med direktivet, innenfor direktivets virkeområde. Unntak kan foreligge der direktivet åpner for nasjonale valg. Direktivet inneholder ikke bestemmelser som direkte regulerer premieberegningen og lengden på kontraktene i skadeforsikring siden kapitalkravet som følger av direktivet i prinsippet skal fange opp denne risikoen.

Finanstilsynet har på bakgrunn av dette kommet til at en nasjonal begrensning på lengden av forsikringskontraktene som er begrunnet i soliditetshensyn ikke er i samsvar med EØS-retten. Forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 kan derfor ikke opprettholdes i sin nåværende form. Andre nordiske land har heller ingen slik regulering.

Som nevnt inneholder også forsikringsavtaleloven bestemmelser som påvirker kontraktens lengde. Etter forsikringsavtaleloven § 3-6 kan "forsikringstaker si opp en løpende forsikring dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner, eller for flytting av forsikringen til et annet foretak." Bestemmelsen kan ikke fravikes ved avtale i forbrukerforhold, jf. forsikringsavtaleloven § 2-3 første ledd, jf. andre ledd. For forsikringsavtaler om "store risikoer" eller ved "forsikring i tilknytning til næringsvirksomhet når virksomheten hovedsakelig foregår i utlandet" kan bestemmelsen likevel fravikes, jf. forsikringsavtaleloven § 2-3 andre ledd.

Det er Finanstilsynets inntrykk at andelen forsikringskontrakter som i dag tegnes med fast premie utover 1-2 år er begrenset.

Sjøforsikring tegnes i all hovedsak på 12 (som er mest vanlig) eller 18 måneders rullerende basis. Det vil si at de fornyes etter 12 eller 18 måneder. 18 måneder benyttes normalt sett som maksimal periode forsikringsforetakene vil binde operasjonelle poliser ettersom reassuransekontraktene også har 18 måneders maksimal periode.

Finanstilsynet er kjent med at for skip eller konstruksjoner til havs under bygging vil forsikringskontrakten ofte løpe inntil byggeprosjektet er ferdigstilt. Sett i forhold til totalt volum tegnet, er imidlertid de lange kontraktene svært få.

I forbindelse med utbygging av havvind, er det gitt uttrykk for at det er ønskelig å tilby forsikringer over hele prosjektperioden som strekker seg utover fire år.

Basert på dagens praksis antar Finanstilsynet at volumet av forsikringsavtaler med fast premie over fire år vil være relativt begrenset. Tilbudet vil også påvirkes av tilgjengelig reassuranse.

En forutsetning for å tilby et flerårig produkt er at foretaket kan godtgjøre at kravene i forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 fjerde ledd er oppfylt også når forsikringstiden strekker seg utover ett år og risikoen er mer usikker. Bestemmelsen krever blant annet at foretakets premier:

- står i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes
- er tilstrekkelige til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte forsikringer blir oppfylt, og er betryggende ut fra foretakets økonomi

Det er viktig at kontraktene ikke setter foretakets soliditet i fare. Solvensregelverket skal ta hensyn til risikoen, men vil ikke nødvendigvis være fullt ut dekkende for enhver kontrakt. I solvensberegningen forutsettes det videre at foretakets tekniske avsetninger er dekkende.

EIOPA har i et notat om skadeforsikring og klimarisiko⁷ påpekt at flerårige kontrakter kan være hensiktsmessige produkter i lys av klimarisikoen. Det pekes på at slike kontrakter kan ha både fordeler og ulemper. EIOPA peker også på risikoen for vesentlig feilprising som kan true foretakets soliditet.

Forsikring av utbyggingsprosjekter innen havvind er et nytt forsikringsområde som det i liten grad er knyttet erfaring til. Foretakene må vurdere om det har et tilstrekkelig grunnlag for å prise risikoen det påtar seg. Aktuarfunksjonen vil ha en viktig rolle i å påse at beregningen av tekniske avsetninger er basert på hensiktsmessige metoder og forutsetninger, og at foretaket har et tilstrekkelig grunnlag (at data er tilstrekkelig og av god kvalitet) for å prise risikoen.

Gjeldende forsikringsvirksomhetslov § 7-7 andre ledd har en bestemmelse om at årlig premie kan forhøyes etter fastsatte retningslinjer for en periode på fire år.

Forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 andre ledd er foreslått opphevet. Det vil derfor i utgangspunktet være forsikringsvirksomhetsloven § 7-6 tredje ledd som regulerer muligheten for premieøkning. Det fremgår av denne at en premieøkning ikke kan gjøres gjeldende før fra første hovedforfall. Hovedforfall følger av forsikringsavtalen.

⁷ <https://www.eiopa.europa.eu/system/files/2020-12/non-life-underwriting-and-pricing-in-light-of-climate-change-discussion-paper.pdf>

Andre endringer

Forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 første ledd inneholder også en regel om at premie skal innbetales på forskudd og kan innbetales i terminer. Finanstilsynet foreslår å videreføre denne med enkelte språklige justeringer.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

6.1 Formålet med lovendringene

Formålet med lovendringen er at de norske reglene om premieberegning i forsikringsvirksomhetsloven skal være i overenstemmelse med Solvens-II direktivet, som er et fullharmoniseringsdirektiv.

6.2 Konsekvenser for skadeforsikringsforetak

Finanstilsynet antar at forsikringsforetakene i all hovedsak vil videreføre en praksis med årlig premieberegning, selv om dette ikke lenger reguleres eksplisitt i forsikringsvirksomhetsloven. Kontrakter med faste premier over flere år vil medføre høyere kapitalkrav.

Som det fremgår av punkt 5, skal beregningen av tekniske avsetninger ta høyde for forventede kontantstrømmer frem til tidspunktet premiene kan justeres. Dersom kontrakten forventes å være lønnsom, kan lengre kontrakter med faste premier gi en høyere forventet fortjeneste for foretaket, noe som bidrar positivt til foretakets ansvarlige kapital. Selv om kapitalkravet øker, er det derfor ikke gitt at den samlede soliditetseffekten er negativ for kontrakter med faste premier. Foretakene må i sine vurderinger av forventet lønnsomhet foreta realistiske og forsvarlige vurderinger som tar høyde for usikkerheten knyttet til fremtidig utvikling i risiko.

Solvensregelverket skal ta hensyn til risikoen knyttet til virksomheten, men kapitalkravet vil ikke nødvendigvis være fullt ut dekkende for enhver kontrakt. Foretaket må uansett vurdere risikoen ved inngåelse av lange kontrakter med faste premier, herunder om det har et tilstrekkelig grunnlag for å prise risikoen. Erfaringer viser viktigheten av at foretakene reviderer risikoen dersom skadefrekvens og/eller skadeomfang er vesentlig høyere enn antatt.

Det er som nevnt Finanstilsynets inntrykk at volumet av kontrakter med faste premier utover ett til to år, er begrenset.

I markedet for forsikring av utbygging av havvindanlegg etterspørres det nå kontrakter med varighet utover fire år. En opphevelse av fireårsgrensen kan medføre at norske foretak kan konkurrere i dette markedet på lik linje med utenlandske foretak som ikke er underlagt samme restriksjoner. Dette kan ha vesentlig betydning for enkelte norske forsikringsforetak.

Kontrakter med faste premier over flere år krever særlig omfattende risikovurderinger av foretakene. Foretakene skal ha systemer for å sikre forsvarlig prising av kontraktene. Foretaket må ha tilstrekkelig grunnlag for å prise risikoen, og må vurdere om det er tilgjengelig reassuranse som kan dekke behovet over kontraktens løpetid.

Finanstilsynet legger imidlertid til grunn at for de fleste forsikringsforetakene vil opphevelse av begrensninger for premiefastsettelsen ikke føre til endringer i forhold til dagens praksis, og at hovedprinsippet om årlig premieberegning fortsatt vil videreføres.

6.3 Konsekvenser for ikke-finansielle foretak og forbrukere

Etter Finanstilsynets vurdering vil forslaget i liten grad berøre forbrukere som sannsynligvis fortsatt vil bli tilbudt kontrakter som løper ett år av gangen. Forbrukere har fortsatt mulighet til å si opp kontrakten etter reglene i forsikringsavtaleloven.

Næringsdrivende vil få mulighet til å inngå lengre kontrakter, med bundet premie, med norske skadeforsikringsforetak.

6.4 Konsekvenser for myndighetene

Finanstilsynet antar at risikoen knyttet til inngåelse av lengre forsikringskontrakter som binder premien utover fire år, stiller større krav til risikostyringen i foretak under tilsyn. Dette kan medføre behov for tettere tilsynsmessig oppfølging fra Finanstilsynet. Det antas imidlertid at lovendringen har begrenset betydning, ettersom det forventes at særlig lange kontrakter kun vil være aktuelle for noen få forsikringsforetak i et fåtall antall tilfeller.

7 Forslag til lovendringer

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven) skal forsikringsvirksomhetsloven § 7-7 lyde:

§ 7-7. Beregning av premier mv.

Premien skal beregnes og betales forskuddsvis, med mindre det er avtalt terminvis innbetaling i løpet av forsikringstiden. Krav om betaling av premie skal angi hvilke poster som inngår i beregningen, og opplyse om andre forhold av betydning for størrelsen av premien.

§ 7-7 andre ledd oppheves.

